



Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

LAUSUNTO

21.10.2020

VN/22006/2020

Lausuntopyyntö koskien yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain (508/2020) muuttamisesta

Arvoisa työ- ja elinkeinoministeriö,

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain muuttamisesta.

Tausta ja tarve määräaikaiselle kustannustuelle; tuen määrä

Suomen hyvinvointi perustuu viennin menestykseen. Vienti luo työpaikkoja, jotka eivät muuten syntyisi. Kansantaloutemme toimii parhaiten, kun yritykset voivat toimia kilpailukykyisesti kansainvälisillä markkinoilla, tarjota työpaikkoja ja tuoda Suomeen vientituloja, joita ilman emme voi ylläpitää hyvinvointiyhteiskuntaa.

Teknologiateollisuudessa pandemian aiheuttama pahin kysyntäkuoppa ajoittuu yrityskyselyjen perusteella monissa yrityksissä tulevaan syksyyn ja talveen, ja voi jatkua jopa kevääseen 2021. Eurooppalaisissa vientimaissa tapahtunut huolestuttava tauti-ilmaantuvuuden nousu tulee entisestään vaikeuttamaan yritysten liiketoimintaa.

Valtion on kyettävä tukemaan kriisiin joutuvat perusterveet teknologiayritykset yli kuopan. Mikäli tähän ei kyetä, on edessä konkurssveja ja työttömyyden tarpeeton lisääntyminen. Vientiyrityksen konkurssi tarkoittaa yrityksen kansainvälisen markkinaosuuden välitöntä menettämistä. Sen takaisin hankkiminen on vuosien työ, eikä uutta tuotantoa välttämättä perusteta enää Suomeen. Suomella ei ole varaa menettää olemassa olevaa tuotantokapasiteettiaan finanssikriisin tapaan. Tarve uudelle kustannustuelle on siten ilmeinen.

Kustannustuen lisäksi tulee harkita edelleen myös muita tukimuotoja, kuten yrityksistämme esiin nousseet ehdotukset työeläkemaksujen alennuksesta ensi vuoden ajaksi, Finnveran takausprovisioiden jäädyttämisestä siirtyneiden vientikauppojen osalta, työllistämistuesta irtisanomisten välttämiseksi, ja kaikista yrityksille kohdistuvista lisäkustannuksista luopumisesta kriisin ajaksi.

Kustannustuki-instrumentin koon tulee olla vähintään 500 miljoonaa euroa. Tämä on perusteltua, sillä kesällä voimassa olleesta kustannustuesta (508/2020) osa jäi myöntämättä tuen kriteereiden tiukkuuden takia, ja pandemian vaikutukset ja tuen tarve tulevat näkymään monissa vientialojen yrityksissä suurelta osin vasta syksyn ja talven aikana.

Tukiviranomainen

Elinkeinoelämän keskuudessa saadut kokemukset puoltavat sitä, että Valtionkonttori toimisi myös uuden kustannustuen hallintoviranomaisena. On kuitenkin välttämätöntä, että Valtiokonttorille annetaan asiantuntija-apua ja tukihakemusten käsittelyä uudistetaan jäljempänä kuvatuilla tavalla.

Muutoslain voimaantulo ja kustannustuki II toimeenpano

Pidämme välttämättömänä, että uusi kustannustuki saadaan voimaan ja toimivaksi pian, siten että kustannustukea koskeva haku avataan joulukuun alkuun 2020 mennessä ja tukipäätöksiä saadaan joulukuun aikana. Tukipäätöksiä tarvitaan yrityksissä jo tämän vuoden puolella, jotta tuet voidaan huomioida kuluvan vuoden tilinpäätöksissä kattamassa tappioita ja parantamassa yritysten tunnuslukuja. Se voi olla ratkaisevaa yrityksen tulevaisuuden kannalta.

Liikevaihdon vertailuajankohta ja tukikausi

Katsomme, että kustannustuki II:n tarkastelukauden tulee alkaa siitä mihin edellinen päättyi, eli 1.6.2020 ja kestoja tulisi jatkaa 30.6.2021 asti. Ajallisesti tämä vastaisi Euroopan unionin viime viikkoista päätöstä jatkaa 30.6.2021 asti voimassa olevien valtiontukisäännösten joustoa.

Pandemian liiketoimintavaikutukset kohdistuvat eri yrityksiin ja yrityksen eri liiketoimintoihin eri aikoina. Tämän vuoksi vain yhden tarkasteluajankohdan määrittäminen yleispätevästi koskemaan kaikkia kustannustukea hakevia yrityksiä, ei ole toimiva ratkaisu.

Esitämme, että kustannustukea myönnettäisiin korkeintaan kolmelta kuukaudelta. Yritys itse voisi päättää, mitä kuukausiperusteista ajankohtaa (2 tai 3 kk) tukikaudelta (1.6.2020 – 30.6.2021) se esittää tukihakemuksen perustaksi. Vertailuajankohtana olisi vastaava 2 tai 3 kuukauden jakso vuodelta 2019.

Tämä lisäisi yrityskohtaisten erityisperusteiden huomioimista tukea harkittaessa, loisi merkittävästi tasapuolisemman tilanteen eri yritysten välille, ja lisäisi kustannustuen vaikuttavuutta.

Tuen muut kriteerit ja kustannustukihakemusten käsittely

On tärkeää varmistaa, että uusi kustannustuki mahdollistaa kattavamman yrityskohtaisen harkinnan kuin kesällä voimassa ollut kustannustuki. Näin voidaan parantaa tuen vaikuttavuutta (aidosti pandemiasta kärsineet yritykset) ja välttää epäoikeudenmukainen kohtelu eri yritysten välillä.

Automaattinen käsittely ainoana arviointimenettelynä ei toiminut, koska siihen liittyvä toimialaluokitus jakoi yritykset kelpoisiin ja ei-kelpoisiin täysin mielivaltaisesti. Toimialan liikevaihdon lasku poissulkevana kriteerinä jätti tuen piiristä pois paljon yrityksiä, joilla olisi ollut kaikki edellytykset ja tarve tuelle.

Teknolohiateollisuuden yritysten liiketoiminta tapahtuu usein monilla toimialoilla. Pandemian vaikutukset samaan viralliseen toimialaluokkaan (Y-tunnus) kuuluvissa, mutta eri liiketoimintaprofiilin omaavissa yrityksissä vaihtelevat suuresti. Teknolohiateollisuudella on

esimerkkejä siitä, miten kesän kustannustuen kriteeristö ja niihin perustuva automatisoitu tuen määrittäminen voi kohdella täysin sattumanvaraisesti koronasta kärsineitä yrityksiä.

Esitämme, että liikevaihdon laskukriteeri muutetaan 20 prosenttiin ja että toimialakriteeri poistetaan. Mikäli toimialakriteeriä ei voida poistaa, tukiviranomaisen kykyä käsitellä hakemuksia tulee vahvistaa asiantuntijaryhmällä, joka arvioi ainakin vientiyritysten ja tietyn kokoluokan (esimerkiksi yli 20 henkeä työllistävien) yritysten hakemuksia yrityskohtaisesti ja myös vaihtoehtoisin kriteerein.

Esitämme, että liikevaihdon laskun lisäksi vaihtoehtoiseksi kriteeriksi tuen myöntämiselle lisätään vuonna 2019 kannattavan liiketoiminnan muuttuminen tappiolliseksi vuonna 2020 koronakriisistä johtuvista syistä. Kannattavuuden pudotuksen tulisi olla vähintään 15 prosenttiyksikköä, ja yrityksen liike-tappion vähintään 5 % vuonna 2020. Tuki voisi olla puolet liike-tappiosta.

Tukihakemuksia käsiteltäessä kilpailuneutraaliteetti on varmistettava kohdistamalla tuet elinkel-poiseihin yrityksiin. Olisi myös mahdollista harkita isompaa korvausta koronasta pahimmin kärsineille yrityksille.

Tukeen oikeutettujen kiinteiden kustannusten korvausten määritelmä

Teknol-ogiateollisuus tukee ehdotetusta laajentaa uusi kustannustuki niin, että kiinteisiin kustannuksiin luetaan laajemmin vaikeasti sopeutettavia kustannuksia.

Teknol-ogiateollisuus esittää edellisessä laissa määriteltujen kustannuksen täydentämiseksi seuraavien kustannusten sisällyttämistä kuluihin: ICT-kulut ja lisenssimaksut, liittymämaksut, puhelin- ja verkkoyhteydet, leasingvuokrat, kiinteistöpalvelut (siivous, jätahuolto, vartiointi, piha-alueiden hoito), kiinteistön energiakustannukset, varastointikustannukset, pitkäaikaisiin sopimuksiin perustuvat ostopalvelut, esim. IT-palvelut tai henkilöstövuokrakulut, laaja työterveyshuolto, vakuutus-sopimukset, patenttien ja tavaramerkkien vuosikustannukset, ulkoa ostetut lakipalvelut sekä ulkoistettu kirjanpito, palkanlaskenta ja tilintarkastus.

Yrityskohtaisen tuen määrä

Euroopan unioni on viime viikolla jatkanut 30.6.2021 asti voimassa olevien valtiontukisäännösten joustoa ja samalla tuonut uusia elementtejä tuen piiriin selventäen mm. kiinteisiin kustannuksiin kohdistuvia tukia. Koska valtiontukisäännökset mahdollistaisivat näin ehdotettua 500 000 euroa suuremman yrityskohtaisen tuen, myös Suomen tulisi ottaa käyttöön isompi tukimäärä, jotta taattaisiin tasavertaisempi kohtelu suomalaisille yrityksille sisämarkkinoilla.

Teknol-ogiateollisuus esittää, että yrityskohtainen tuen enimmäismäärä nostetaan EU:n sallimaan 800 000 euroon. Eri tukien yhteensovittamisessa Suomen tulisi soveltaa unionin tilapäisten valtiontukisäännösten kulloinkin voimassa olevaa ylärajaa tasapuolisen kilpailuasetelman varmistamiseksi eri maiden välillä.

Kunnioittavasti,
Teknol-ogiateollisuus ry

Matti Mannonen
Johtaja, innovaatiot ja talous